

N:o 79.

Ank. till Riksd. kansli den 5 maj 1903, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af tre till indragna hospitalshemmanet Sund n:o 4 Södergård i Östergötlands län hörande lägenheter.

(I. A.)

Under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för den 17 april 1903 har Kungl. Maj:t i en till Riksdagen samma dag aflåten proposition (n:o 92) föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att tre till förra hospitalshemmanet 1 mantal Sund n:o 4 Södergård med en utjord, Sund n:o 5, i Fifvelstads socken och Aska härad af Östergötlands län hörande, å en af kommissionslandtmätaren G. W. Müntzing år 1900 upprättad karta utmärkta lägenheter måtte med en sammanlagd areal af 52,21 ar få från hemmanet afsöndras och, hvarje lägenhet till sin innehafvare, försäljas mot i statsrådsprotokollet angifna köpeskillingar, tillhoppa 850 kronor, att erläggas med en tiondedel den 14 mars 1904 och med en tiondedel den 14 mars hvarje af de närmast följande nio åren, med tillträdesrätt för köparne den 14 mars 1904 och i öfrigt på de i 6:te momentet af kungl. skrivelsen till domänstyrelsen angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896 stadgade villkor samt med rätt

för lägenhetsinnehafvarne att använda den för lägenheternas behof afsatta, å kartan utmärkta väg;

dels ock att omförmälda köpeskillingar måtte, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Departementschefen har beträffande detta ärende till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Uti underdånig skrifvelse den 20 nästlidne mars har domänstyrelsen anmält, att vid uppskattning, som, för förnyad utarrendering från den 14 mars 1904, under år 1901 ägt rum å det genom styrelsens försorg mot ett årligt arrende af 1,200 kronor utarrenderade förra hospitalshemmanet I mantal Sund n:o 4 Södergård med en utjord, Sund n:o 5, i Fifvelstads socken och Aska härad af Östergötlands län, förslag af uppskattningsmännen väckts om afsöndring af tre till egendomen hörande lägenheter; och har styrelsen, med åberopande af föreskrifterna i nådiga skrifvelsen till styrelsen angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896, underställt frågan Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och därvid tillika öfverlämnat instrument öfver berörda uppskattning jämte en af kommissionslandtmätaren G. W. Müntzing år 1900 upprättad karta öfver egendomen med tillhörande beskrifning äfvensom öfriga till ärendet hörande handlingar.

Af dessa handlingar inhämtas:

att å egendomen, hvartill enligt ofvanberörda kartebeskrifning hör en areal af sammanlagdt 56 hektar 37,90 ar, däri dock inberäknadt för järnvägar från hemmanet exproprierade områden om tillhopa 2 hektar 75,60 ar, finnas tre med innehafvarne tillhöriga bostadshus försedda lägenheter, hvilka enligt samma karta och beskrifning omfatta, en, som innehafves af Anders Karlsson, en areal af 5,30 ar, motsvarande ägofiguren n:o 112 å ofvanberörda karta, en, som innehafves af Carl Johan Carlsson, en areal af 1,10 ar, motsvarande ägofiguren n:o 115, samt en, som innehafves af Anders Borup, en areal af 10,50 ar, motsvarande ägofiguren n:o 116;

att uppskattningsmännen ansett dessa tre lägenheter kunna utan men för hufvudgården afsöndras från hemmanet och i följd däraf saluvärderat lägenheterna, därvid de åsatts följande saluvärden, nämligen: Anders Karlssons lägenhet ett värde af 150 kronor, Carl Johan Carlssons lägenhet ett värde af 50 kronor samt Anders Borups lägenhet, hvars nuvarande område föreslagits skola, på sätt å kartan utmärkts, tillökas med en del af ägo-

figuren n:o 113 och i öfrigt så förändras, att lägenheten komme att innehålla 36,76 ar, ett värde af 500 kronor;

att lägenhetsinnehafvarne, efter att hafva erhållit förelägganden i enlighet med ofvanberörda nådiga skrifvelse den 25 september 1896, till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifvit af behöriga borgensförbindelser åtföljda skriftliga förklaranden att de vore villige inköpa, hvar och en den af honom bebodda lägenheten med af uppskattningsmännen föreslaget område, för köpeskillingar, motsvarande de lägenheterna åsatta saluvärden, hvilka köpeskillingar lägenhetsinnehafvarne förbehållit sig att få betala under loppet af 10 år med en tiondedel årligen;

att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förmålt sig icke hafva något att erinra mot afsöndring af Anders Karlssons och Anders Borups lägenheter, men däremot beträffande förslaget om afsöndring af Carl Johan Carlssons lägenhet ansett, att belägenheten af denna lägenhet, omsluten som den vore på alla sidor af stamhemmanet och inlagd i dess åker, vore olämplig och att den utlagda delen vore alldeles för liten att kunna med fördel nyttjas för det afsedda ändamålet, vid hvilket förhållande och då härtill komme, att den väg, som vore afsedd att utan särskild ersättning användas, eller ägofiguren å förberörda karta n:o 114, vore betydligt större än själfva lägenheten, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förklarat sig icke kunna biträda uppskattningsmännens förslag i denna del, i sammanhang hvarmed Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande anmärkt att, om afsöndring af sistberörda lägenhet skulle äga rum, området för densamma borde på angifvet sätt tillökas;

att i anledning af hvad sålunda rörande området för Carl Johan Carlssons lägenhet anmärkts och sedan domänintendenten i länet, som lämnats tillfälle att däröfver yttra sig, meddelat, att lägenhetsinnehafvaren, hvilken, då värderingen förrättades, ej ville komma i besittning af mera jord än den, som inginge i lägenheten, vid besök, som domänintendenten sedermera gjort å stället, uttryckt önskan att erhålla tillökning i lägenhetens nuvarande område, domänstyrelsen anmodat Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att förståndiga domänintendenten att med uppskattningsmännen afgifva nytt förslag angående afsöndring af ifrågavarande lägenhet med den utvidgning i området, som af förhållandena påkallades, och i sammanhang därmed saluvärdera den mark, som komme att föreslås till afsöndring, äfvensom att i enlighet med 3:dje momentet af nådiga skrifvelsen den 25 september 1896 låta med kartan och beskrifningen vidtaga de åtgärder, som föranleddes af det nya afsöndringsförslaget;

att uppskattningsmännen med anledning af förberörda förständigande vid sammanträde den 15 april 1902 föreslagit, att till Carl Johan Carlssons lägenhet måtte från hufvudgården afsöndras det jordområde, som å kartan till belägenheten utmärkts med röda gränslinjer och, enligt af landtmätaren sagda dag upprättad särskild beskrifning öfver förändringar i afseende å ägornas indelning i följd af de ifrågasatta afsöndringarna, innefattade ägofiguren n:o 115 och delar af ägofigurerna n:is 113 och 114, motsvarande en areal af sammanlagdt 10,15 ar, äfvensom åsatt berörda område ett saluvärde af 200 kronor, hvarjämte utfartsväg för såväl Carl Johan Carlssons som Anders Karlssons lägenheter utlagts å kartan; samt

att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, med bifogande tillika af från Carl Johan Carlsson inom förelagd tid inkommen, på behörig borgensförbindelse åtföljd förklaring att han önskade förvärfva lägenheten med det nu förändrade området mot erläggande på förut angifvet sätt af en köpskilling, motsvarande det därför åsatta saluvärdet, tillkännagifvit, att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke hade något mot det nu föreliggande förslaget till afsöndring att erinra.

För egen del har domänstyrelsen tillstyrkt, att de ifrågavarande lägenheterna måtte till innehafvarne försälas.»

På grund af hvad sålunda förekommit hemställde departementschefen om ifrågavarande propositions aflåtande till Riksdagen.

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling denna fråga blifvit hänvisad, har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, hvadan utskottet hemställer,

att hvad Kungl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 5 maj 1903.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.
